

BEHANDELWIJZER

RADIOTHERAPIE BIJ HUIDKANKER

INHOUDSOPGAVE

Persoonlijke gegevens	3
<hr/>	
Hoofdstuk 1 Radiotherapie bij huidkanker	5
<hr/>	
Hoofdstuk 2 Uw behandeling in de praktijk	7
<hr/>	
Hoofdstuk 3 Bijwerkingen	11
<hr/>	
Hoofdstuk 4 Veelgestelde vragen	13
<hr/>	

PERSOONLIJKE GEGEVENS

Uw naam _____

Uw bestralingsschema ziet er als volgt uit

Totaal aantal bestralingen _____

Aantal keer per week _____

Uw behandelaar _____

Ons telefoonnummer **020 512 9111**

RADIOTHERAPIE BIJ HUIDKANKER EN OPPERVLAKKIG GELEGEN TUMOREN

Wat is radiotherapie?

Radiotherapie betekent een behandeling met straling. Bij de bestraling van huidkanker en andere oppervlakkig gelegen tumoren wordt gebruik gemaakt van röntgenstraling. Deze wordt opgewekt in het bestralingstoestel, het orthovolttoestel. De energie van deze straling is verhoudingsgewijs laag en werkt daarom direct op en vlak onder de huid.

Hoe werkt radiotherapie?

Het uitgangspunt van de radiotherapie is dat het erfelijk materiaal in de kankercel, het DNA, door de bestraling beschadigd wordt. Gezonde cellen worden ook beschadigd, maar hebben een beter vermogen zich van deze schade te herstellen. Kankercellen kunnen van deze beschadiging in het DNA niet goed herstellen. Ze verliezen het vermogen zich te delen en sterven af.

Uw behandelaar

U wordt behandeld door een radiotherapeut-oncoloog of een physician assistant (PA). Het is mogelijk dat deze nog in opleiding is. In onze informatie wordt altijd gesproken van behandelaar. Een radiotherapeut-oncoloog is een medisch specialist die patiënten met kanker behandelt met straling. Een physician assistant heeft een

masteropleiding afgerond na een medische HBO-studie. Een physician assistant ziet zelfstandig patiënten in nauw overleg met een radiotherapeut-oncoloog.

De bestralingen worden uitgevoerd door radiotherapeutisch laboranten.

Radiotherapie bij huidkanker of andere oppervlakkige tumoren

Afhankelijk van de tumor, de locatie, de grootte en de uitgebreidheid, wordt in overleg met verschillende specialisten besproken welke behandeling de voorkeur heeft. Een bestralingsbehandeling kan een op zichzelf staande behandeling zijn. Als er na een operatie het vermoeden bestaat dat er nog tumorcellen achtergebleven zijn of dat er in het geopereerde gebied opnieuw een tumor kan uitgroeien, dan wordt u na de operatie aanvullend bestraald.

Uw behandeling bij een uitzaaiing

Als de tumor een uitzaaiing is van kanker elders in uw lichaam, dan wordt u bestraald om de klachten hiervan te verlichten. De tumor wordt door de behandeling kleiner en in zijn groei geremd. Dit wordt een palliatieve behandeling genoemd. Uw behandelaar geeft u uitleg over de mogelijkheden en de verwachting van deze behandeling.

UW BEHANDELING IN DE PRAKTIJK

Aanmelden

Met de barcode kunt u zich aanmelden voor uw bestralingen. Dat doet u door de barcodesticker voor de scanner te houden. Deze vindt u bij de ingang van de afdeling Radiotherapie. Op het bonnetje dat u krijgt staat vermeld bij welke wachtruimte u moet zijn. Voor de bestralingen gaat u naar wachtruimte 1. Heeft u een afspraak met uw behandelaar of voor de moulagekamer, dan neemt u plaats in de algemene wachtruimte. De eerste keer dat u komt krijgt u bij de receptie uw afspraken mee voor de resterende week. Op donderdag haalt u hier uw nieuwe afspraken voor de week die komen gaat. Uw afspraken kunt u ook inzien in MijnAVL, www.avl.nl/MijnAVL. De bestralingen worden in de ochtend gepland.

Op tijd komen

Vanzelfsprekend doet u uw best om op tijd op uw afspraken te zijn. Mocht er onderweg lang oponthoud zijn, wilt u dit dan doorgeven?

U kunt hiervoor het algemene telefoonnummer van het ziekenhuis, 020 512 9111, bellen. Wilt u vermelden dat het om afspraken bij de afdeling Radiotherapie gaat? Aan de radiotherapeutisch laboranten bij het orthovolttoestel wordt doorgegeven dat u verlaat bent. Uw afspraak gaat altijd door.

Masker maken

Voor de nauwkeurigheid bij de bestralingen en is het heel belangrijk dat u uw hoofd niet kunt bewegen. Daarom ligt uw hoofd tijdens de bestralingen in een masker. Om het masker te maken krijgt u een afspraak voor de moulagekamer.

Het masker wordt gemaakt van een met gaatjes geperforeerd plastic materiaal. Hierdoor kan u makkelijk ademen en alles horen. U komt met uw hoofd in een kussen te liggen dat naar uw hoofd gevormd wordt. Het plastic wordt verwarmd en over uw hoofd gelegd. De contouren van uw gezicht worden in het materiaal gevormd. Met bevestigingshoekjes wordt het masker vastgeklit op de tafel waar u op ligt. Na ongeveer vijf minuten is het masker afgekoeld en uitgehard waarna het wordt los geklikt. Het materiaal wordt bij de ogen en de mond weggeknipt, zodat u ook kunt zien als u het masker op heeft.

Afschermingen van lood

Soms is het nodig om de huid en ander weefsel dat rondom het te bestralen gebied ligt, te beschermen tegen de straling. Als dat bij u het geval is, is er voor u een afspraak gemaakt bij de moulagekamer. Hier wordt met gips een afdruk van het te bestralen gebied gemaakt. Van deze afdruk wordt

een loden afscherming gemaakt. Uw behandelaar zal hierbij aanwezig zijn om het bestralingsgebied aan te tekenen op de huid. Binnen een week na de afspraak op de moulagekamer zal uw eerste bestraling plaatsvinden. Voor de bestraling van lip, oorschelp, neusvleugel of ooglid zijn al extra loden afschermingen gemaakt, die bij de behandeling worden gebruikt.

De eerste afspraak duurt een uur

Uw eerste afspraak op het orthovolttoestel zal ongeveer een uur duren. U krijgt uitleg over uw behandeling. Uw behandelaar bepaalt het te bestralen gebied. Dit wordt met rode puntjes aangegeven. Gelieve deze puntjes niet weg te wassen en geen crème te gebruiken rondom de puntjes, zodat deze bij uw volgende bestralingen nog zichtbaar zijn. Als er een loodafscherming is gemaakt, dan wordt bekeken of deze goed past. Is er voor u een masker gemaakt, dan zal deze klaar liggen op het orthovolttoestel. Voorafgaand aan de bestraling worden er berekeningen gemaakt. Na akkoord door uw behandelaar kan uw behandeling starten en wordt de eerste bestraling gegeven.

De bestraling

Tijdens de bestraling ligt u op een behandeltafel of zit u op een stoel. Het uiteinde van het bestralingstoestel,

de tubus, wordt op het te bestralen gebied geplaatst. Wanneer alles goed is ingesteld, gaan de laboranten naar de bedieningsruimte. Uw bestraling kan starten. Op de monitoren wordt uw bestraling nauwgezet gevolgd. Via een intercom kunnen de laboranten in contact blijven met u. Het is belangrijk dat u stil blijft liggen of zitten.

Controles in uw behandelperiode

Er worden controle-afspraken bij de radiotherapeut-oncoloog of PA voor u ingepland, meestal eenmaal per week. Deze sluiten aan bij uw bestralingsafspraken. Voor deze afspraken meldt u zich bij de balie bij de doktersassistenten bij onze afdeling. De afspraken worden gemaakt om het verloop van de behandeling te bespreken en de bijwerkingen te volgen. De bijwerkingen staan beschreven in hoofdstuk 3. U krijgt advies hoe u het beste met de bijwerkingen om kunt gaan. Zo nodig wordt er medicatie voorgeschreven.

Na afloop van uw behandeling

Aan het eind van de bestralingsbehandeling blijft u enige tijd onder controle bij uw behandelaar. Hiervoor wordt een afspraak gemaakt op de polikliniek van het AVL of krijgt u een belafpraak. Deze controles zijn van belang om het effect van de behandeling te volgen. Bijwerkingen

kunnen aan het eind van de behandeling en kort daarna het hevigst zijn. Vaak zal voor de wondverzorging een afspraak bij de doktersassistenten ingepland worden. Heeft u vragen over de wondverzorging, neem dan altijd contact op met de doktersassistenten. Dit kunt u doen door het algemene nummer te bellen en te vragen naar de afdeling Radiotherapie.

Uw huisarts

Uw huisarts en uw verwijzer worden aan het begin van uw behandeling per brief op de hoogte gebracht.

Contact opnemen

Als u pijn of andere klachten heeft die direct zorg behoeven en een gevolg zijn van uw behandeling of uw ziekte, dan kunt u altijd het ziekenhuis bellen op 020 512 9111.

Hoe heeft u uw behandeling ervaren?

Het AVL vindt het van het grootste belang dat de behandeling en de zorg rondom onze patiënten zo goed mogelijk verloopt. Door middel van een enquête horen wij graag van u hoe u deze periode heeft ervaren. Met deze gegevens kunnen wij de zorg en behandeling verder verbeteren. Het enquêteformulier krijgt u in de laatste week van uw behandeling. U kunt dit formulier ingevuld inleveren bij de receptiebalie Radiotherapie of in de blauwe bus die voor deze balie staat.

HOOFDSTUK 3

BIJWERKINGEN

Huidklachten

De huid van het te bestralen gebied gaat in de loop van de bestralingsperiode rood worden. Later kan de huid ook schilferig worden of jeukklachten geven. Dit gaat vaak samen met een gespannen huid. Afhankelijk van de bestralingsdosis kan in bepaalde gevallen de huid oppervlakkig opengaan en wat vochtig worden. Ongeveer twee weken na de behandeling zal de huid zich gaan herstellen. Mogelijk blijft uw huid iets lichter of donkerder na de behandeling. Eventueel krijgt u een crème of zalf voorgeschreven die ervoor zorgt dat de huid niet uitdroogt. Voor het douchen kunt u een milde zeep of douchegeel gebruiken. Probeer zoveel mogelijk druk, wrijving en irritatie van de huid te vermijden door bijvoorbeeld geen pleisters te plakken en geen make-up te gebruiken in het bestraalde gebied.

Bescherm uw huid tijdens en ook na de behandeling goed tegen de zon, ook nadat uw huid volledig is hersteld. Wij raden u aan de richtlijnen van het KWF omtrent Verstandig Zonnen te lezen.

U vindt hiervoor informatie in ons Voorlichtingscentrum of op de website van het KWF, www.kwf.nl/preventie/zon-verstandig.

Vermoeidheid

Het is mogelijk dat u zich (meer) moe gaat voelen naarmate de bestralingsperiode vordert. Dit heeft met veel factoren te maken, waaronder uw behandeling en uw conditie, maar ook het regelmatig reizen naar het ziekenhuis kan een extra belasting zijn. De vermoeidheid kan ook na de behandeling nog aanhouden. Naast rust is het belangrijk om, zover dat gaat, fysiek actief te zijn. Dit kan in iedere vorm, zoals wandelen of fietsen. Een goede balans tussen inspanning en rust zal uw herstel bespoedigen.

Neus

Bij een bestraling op uw neus kan er irritatie van het slijmvlies in de neus ontstaan. Ook kunnen er zich korstjes vormen. Een aantal weken na de bestraling zal het slijmvlies volledig herstellen, wel kan de neus iets droger blijven met wat meer korstjes.

Oog

Bij een bestraling op uw oog kan er irritatie van het oogslimvlies ontstaan. Een aantal weken na de bestraling zal dit volledig herstellen. Uw zicht blijft in takt.

Er is een risico op het ontstaan van staar in de bestraalde ooglenzen.

Kraakbeen

Bij de bestraling op een oorschelp of een neusvleugel is er een kleine kans dat er een pijnlijke reactie van het onderliggende kraakbeen kan ontstaan. Dit kan ook nog jaren na de behandeling gebeuren.

Als er bestraald is bij een uitzaaïing

Door de bestraling kan er in de eerste dagen na de bestraling meer pijn ontstaan. Uw behandelaar zal uw pijnmedicatie eventueel aanpassen. Daarna worden de klachten minder. Enkele dagen na de bestraling kan de huid iets rood worden. Dit verdwijnt vanzelf weer. U kunt hier een milde crème voor gebruiken.

HOOFDSTUK 4

VEELGESTELDE VRAGEN**1** Is de bestralings behandeling pijnlijk?

Nee. Van de bestraling zelf voelt u niets. Wel gaat u het effect van de bestraling bemerken, ongeveer twee weken na de eerste bestraling.

2 Word ik alle dagen bestraald?

De bestralingen vinden dagelijks plaats. Er wordt niet bestraald op werkdagen en op feestdagen.

3 Kan ik voor mijn (klein) kinderen blijven zorgen?

Ja. U wordt behandeld met röntgenstraling. Na de behandeling is alle straling uit uw lichaam verdwenen. De straling wordt niet opgeslagen in uw lichaam.

4 Kan ik blijven werken tijdens de behandeling??

Ja. U kunt blijven werken tijdens uw behandeling. Bestralingen vinden in de ochtend plaats.

5 Mag ik auto blijven rijden?

Ja.

**Antoni van Leeuwenhoek,
afdeling Radiotherapie**

Postbus 90203
1006 BE Amsterdam
020 512 9111

Bezoekadres Amsterdam

Plesmanlaan 121
1066 CX Amsterdam

Bezoekadres Hoofddorp

Spaarnepoort 1
2134 TM Hoofddorp

www.avl.nl